

A megváltozott Budapest

A felszabadulás óta nemcsak Budapest lelke és szelleme ment át óriási átalakuláson — fejlődésen és javuláson —, hanem a város egész arculata is megváltozott. Nem a külsőségekről szólunk, bár ezen a vonalon is igen jelentős a változás. A romokat eltakarították, hatalmas építkezések történtek — hogy csak a *Ganz-villamosági és a belügyminisztérium* felhőkarcoló jellegű új építkezéseit említsük — és a romeltakarítások nem egy helyen egészen más képet adnak, mint amilyen a régi volt. *A Lánchíd budai hídfőjének környékére ma sem ismerne rá az, aki 1944-ben látta utoljára.* Igaz, hogy ha késő lesz, az sem ismer rá, aki tavaly látta. Olyan gyönyörű lesz...

De ismételjük: nem Budapest külső képéről akarunk beszélni, hanem

Budapest új arculatáról,

amelyet az tesz elsősorban jellegzetessé, hogy *nyüzsgő és eleven*, hogy kora reggeltől késő estig — figyelme! az éjszaka kimarad — állandóan „*tengernép az utcán*”. Soha ennyi embert a pesti utca nem látott, pedig nem is nőtt meg a lakosság száma, annyival semmi esetre, amennyivel a mozgás és a forgalom emelkedett. Nehéz okát lelni ennek a roppant nyüzsgésnek. Mert igaz ugyan, hogy a kitűnő közötti közlekedés *összebb húzta Nagy-Budapestet* és

az autbuszok és villamosok

egyre sűrűbb és egyre fejlődőbb forgalma soha nem képzelt arányokra emelte az utasforgalmat és Rákospalotát éppen annyira benn van Budapest centrumában, mint Soroksár. De itt nehéz megállapítani, hogy azért virrad-e, mert a kakas kukorékol, vagy a kakas kukorékol, mert hogy virrad. Hogy azért van-e hatalmas forgalom, mert a Beszkárt kitűnő közlekedéspolitikája ezt lehetővé teszi, vagy azért fejlődött olyan nagyszerűen a Beszkárt közlekedéspolitikája, mert a növekvő utasforgalom ezt kikövetelte? — ne kutassuk. Maradjunk a ténynél: *a forgalom állandóan növekszik és semmi jele nem mutatkozik, hogy fejlődésében meg akarna állni.* Ebből folyólag nemcsak a közlekedési eszközökön forog több ember, hanem

az utcán is sokkal több ember jár,

mint valaha is megfordult a magyar fővárosban. A taxik száma még nem érte el a békebelit, de a most futó taxik csinosabbak, tisztábbak, jobbak, igaz, hogy szűkebbek is, mint a régiéek voltak. A kövér emberek részére valósággal hozzáférhetetlenek. E sorok írója tizenkét kilót fogyott, hogy egy modern pesti taxiba beszállhasson.

Az újságíró közelebbeszerűen kutatja: milyen tényezők, körülmények, intézkedések okozták Budapest arculatának ennyire jelen-

tős és feltűnő megváltozását. Ilyen nevezetes rendelkezés volt

a tizenegyórás kapuzárás,

amely meghosszabbította az esti életet. Ez az esti élet lépett a megszünt éjszakai élet helyébe, mer a régi, legtöbb vonatkozásban rossz hírű és rosszenlkű pesti éjjeli élet teljesen megszűnt,

nincs már kiskokál a nagy Duna mentében,

általában semmiféle olyan mulatóhely nincsen, amelyet valamikor lokálnak ismert a köztudat. Minden szennyet elmostak a lokállal kapcsolatban és ez az elmúlás, amelyet senki nem sirat és senki nem kíván vissza. Ellenben van némi, nem is jogosulatlan nosztalgia,

a kávéházak után,

amelyek jórészt szintén eltűntek az új élet nagy sülyesztőjében, alig maradt meg egy-kettő mutatóba vagy emléknek. A régi Pest a kávéházak városa volt, bizonyára helytelenül, de az volt. A 48-as forradalom is kávéházból, a régi Pálvaxból indult el, a közben eltelt évszázad nem egy szellemi megmozdulása indult el egyik vagy másik kávéházból. A pesti kispolgár második, nem egyszer valódi otthona a kávéház volt. Ne kívánjuk vissza, de legyen szabad szeretettel visszagondolni rá. Szépségére, kedvességére, bűneire egyaránt. A kávéház helyét

az eszpresszó

foglalta el, de nem pótolja, csak a helyébe lépett. Az eszpresszó reggeltől estig tele van *feketézőkkel*. Nem olyanokkal, akik feketén kötnek üzletet, hanem olyanokkal, akik feketét fogyasztanak. A feketefogyasztás színleltantasztiikus méreteket öltött Budapesten.

a feketezés viszont megszűnt,

ma már senki semmivel nem feketézik. Legtovább a nylon tartotta magát zugban, ma már ez is megszűnt. A kávéházakban még volt zugpiac, az eszpresszóban már nincsen. A régi Pesten az egyik sarkon biztosan kávéház volt, a másikon bankfiók vagy tőzsdeüzlet — ma már

eltűnt a bankfiók is.

Csak a Magyar Nemzeti Bank működik, kerületi fiókok nélkül természetesen és az Országos Takarékpénztár, több pest-budai fiókkal — de ezeknek a fiókoknak a száma messze elmarad a rengeteg régi bank és bankfiók mögött. Nincs tőzsdeüzlet és az ügynevezeit magánbankári tevékenység is teljesen megszűnt.

Ezzel szemközt az üzleti kép mégis szebb, teljesebb és eleve-

vannak éjjel-nappal nyitott üzletek

és igen sok olyan üzlet van, amely este tizenegyig árusít vagy van borbélyüzlet, amelyben a későesti órákban is kiszolgálják. A Konzum és a KÖZERT egyes boltjaiban van állandó szolgálat, a Házfartási Bolt számos üzlete van nyitva este tizenegyig. Vasárnap sincs munkaszünet a Konzum és a KÖZERT egy-két üzletében, amint hogy van nyitva borbélyüzlet is vasárnap déli egy óráig, nem is egy.

Nem csökkent a „Fűszer és Csémege” és a „Szövet és Selyem” feliratú boltok száma. Szűzter, szabó, fodrász változatlanul van elég, női szabó és hölgyfodrász pedig több van. Igazolásul annak a régi igazságnak, hogy a női igény és izlés tud a leggyorsabban fejlődni.

A sportok

iránt is állandóan növekszik az érdeklődés. Hogy az embersport iránt növekszik, örvendetes. Hogy a lősport iránt is növekszik, nem örvendetes. *A galoppon is, az úgétön is egyre több az ember és mindkét vesztőhelyen egyre nagyobb a forgalom.* Az emberek számát nem lehet csökkenteni, de a versenyek számát lehet. Ez a mai löverseny igen kevés kapcsolatot tart a lötenyésztés fejlesztésével. *Széchenyi minden bizonnyal nem így képzelte.*

Állandóan növekszik

az alkoholfogyasztás is,

mert a söntések, kiskocsmák, italházak és pálinkamérések is tele vannak és jórészt nem a legrokonszenvesebb elemekkel vannak tele. Sokan vannak ezeken a helyeken, akik *meggyőződésből isznak és akiknek meggyőződése...* de ne politizáljunk, bár állapítsuk meg, hogy *a reakció és a nagymértékű alkoholfogyasztás egy anyaméhől született.* Valljuk: nem pusztán politikai, talán éppen komoly népegészségügyi alapon, hogy az alkoholfogyasztás korlátozását nem tartanók nemzeti szerencsétlenségnek. Nem gondolunk persze drasztikus rendelkezésekre, de szeretnénk hosszú távra egy olyan lassú „elvonó kúrát”, amely az alkoholfogyasztást állandóan csökkenti.

Budapest új arculatának ismeretetéséhez szorosan hozzátartozik, hogy eltűntek szem elől

a démonok és jampecek,

a vampok és ficsurak. Az elnevezésük mellette, de örömmel feljegyezhető tény, hogy nincsenek. Ha vannak is, nem láthatók. Lila hajjal, kékes körömmel nem ülnek az eszpresszóban a nők és csapzott hajjal, fantasztikus ruhákban, szemrontó nyakkendővel nem tetszelegnek az ifjak. A démoni fiatal-ság eltűnt, *vagy megjavította, vagy elpusztította* a kor szelleme. Nincs többé és ne is legyen. Nem is lesz.

iff. Radákóvics József